

Προτού φθάση τις εἰς τὰ δύο χωρία τῆς Ἐπάνου καὶ Κάτω Ἀχαΐας διέρχεται δάσος δρυῶν γνωστὸν ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ἀλῆ Τσελεπῆ, ἀρχαίου Τούρκου ἰδιοκτητοῦ του. Δὲν ὑπάρχουν πολλὰ τοιαῦτα δάση εἰς τὰς πεδιάδας τῆς Ἑλλάδος, εὐφραίνεται δὲ τις εὐρισκόμενος ἐκεῖ ὑπὸ τὴν σκιάν, μετὰ τὴν διάβασιν τόσης γῆς ξηρᾶς καὶ ἀγόνου. Πέραν ὅμως τῆς Ἀχαΐας ἀνευρίσκει τις ἐκ νέου τὸν πολιτισμὸν. Ἡ ὁδὸς εἶναι καλή, τὰ χωρία πυκνότερα, ἡ καλλιέργεια ἐπιμελημένη, καθόσον δὲ πλησιάζεις εἰς τὰς Πάτρας καταλαμβάνεσαι ἐξ αἰσθήματος εὐεξίας ἐπαυξανομένου ἐκ τοῦ μεθυστικοῦ ἀρώματος τῶν ἠθισμένων κατὰ τὴν ὥραν ταύτην τοῦ ἔτους μοσχοϊτεῶν. Ἐπειτα ἔρχεται ἡ δρόσος τῆς ἐσπέρας καὶ ὁ ἥσυχος ρόχθος τῆς θαλάσσης παρὰ τὴν ὁποίαν κεῖται τὸ τελευταῖον μέρος τοῦ δρόμου, ἀφ' οὗ δὲ τὸ σκότος πυκνωθῆ σμήνη πυγολαμπίδων σὲ συνοδεύουν.

(Ἐπειτα τὸ τέλος.)

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ

ΘΩΜΑΣ Ο ΑΓΡΙΑΝΘΡΩΠΟΣ

Ἐπανηρχόμεν ἐκ τοῦ κυνηγίου μόνος τὴν ἐσπέραν, ἐποχοῦμενος ἐπὶ τοῦ ἐλαφροτάτου δίφρου μου. Μοὶ ὑπελείποντο δὲ ἐξ ἔτι βέρστια νὰ δικύνωσιν. Ἡ ἐξαίρετος φορβάς μου διεπέρα διὰ βήματος μακροῦ ὄμαλου καὶ δρομαίου τὴν μεστήν κονιορτοῦ ὁδόν, ἐκ διαλειμμάτων μυχιθίζουσα καὶ σκλεούσα τὰ ὄτα. Ὁ κύων μου καίτοι ἦτο κατὰ κοπος, ἐφαίνετο ὅμως ὡς διὰ λωρίου προσδεδεμένος εἰς τὸν δίφρον, τοσοῦτον ὄμαλως παρηκολούθει, ἀπέχων ἡμισυ βῆμα ἀπὸ τοῦ τροχοῦ. Προεμνήνετο δεινὴ καταιγὶς. Νέφος πυκνὸν ἰόχρουν ἀνέβαινε βραδέως ὀπισθεν τοῦ ἄνωθεν μου δάσους καὶ σύννεφα φαίοχρα ἀτάκτως συνωθούμενα ἔτρεχον εἰς συνάντησιν μου. Τὰ περίξ μου ὑψηλὰ δένδρα ἐσειόντο, ἐτρίζον, ἐθορύβουν χωρὶς νὰ φαίνεται ἴχνος τι ἀνέμου. Ὁ πινηρὸς καύσω ἀίφνης μετεβλήθη εἰς ὕγρην δρόσον, καὶ ἐν βραχεῖ αἰσικαὶ ἔγειναν ἀμαυρότερα. Ἐπληξὰ διὰ τῶν ἡνίων τὰ πλευρὰ τῆς φορβάδος μου, κατέβην πρό τινος χαράδρας διακοπούσης τὸν δρόμον μου, διῆλθον τὴν ξηρὰν αὐτῆς κοίτην κατεστρωμένην ὑπὸ θαμνίσκων, ἄνερριχθήτην τὸν ἐνώπιόν μου ἀνερχόμενον ἀνήφορον καὶ εἰσέδυσά εἰς τὸ δάσος.

Ἡ ὁδὸς ἐξετείνετο ἐλισσομένη μεταξὺ πυκνῶν συστάδων λεπτοκαρυῶν, ὧν ἡ σικιά ἐσκότιζεν αὐτήν. Καὶ προέβαινον μὲν, ἀλλὰ μετὰ πολλοῦ μόχθου. Τὸ εὐπαθὲς ὄχημά μου προσέκοπτεν ἀδιαλείπτως πρὸ τῶν προαιωνίων ριζῶν τῶν δρυῶν καὶ τῶν φιλυρῶν, καὶ ὁ ἵππος ἤρχιζεν ἤδη νὰ ἀφρίζῃ. Αἶφνης ἄνεμος σφοδρὸς ἐνέσκηψεν ἐπὶ

τῶν κορυφῶν τῶν δένδρων, τὰ δένδρα ἐστέναξαν καὶ χονδραὶ βανίδες βροχῆς ἐμάστιξαν θορυβωδῶς τὰ φύλλα, βροντὴ ἀντήχησεν, ἀστραπὴ ἔλαμψε καὶ ἡ καταιγὶς ἀπέλυθη. Κατέπεσε βροχὴ ραγδιασιότατη. Ἐναγκαζόμεν λοιπὸν νὰ βαδίζω βῆμα πρὸς βῆμα, καὶ μετ' ὀλίγον ἠναγκάσθην νὰ σταθῶ, διότι ὁ ἵππος μου ἐχώνετο εἰς τὸν βορβορον καὶ δὲν ἠδυνάμην νὰ διακρίνω τίποτε δύο βήματα μακρὰν τὸ σκότος ἦτο ψηλαφητόν. Ὅπως λοιπὸν ἠδυνήθην κατέφυγον ὑπὸ πυκνὸν φύλλωμα, καὶ ἐκεῖ κύπτων καὶ κεκαλυμμένον ἔχων τὸ πρόσωπον, ὠπλίσθην, ὡς λέγουσι, δι' ὑπομονῆς καὶ καρτερίας ἀναμένων τὸ πέρας τῆς καταιγίδος. Ἀλλ' αἶφνης ἐν τῷ μέσῳ τῆς λάμψεως ἀστραπῆς τινος διέκρινα ἐπὶ τῆς ὁδοῦ ὑψηλὸν σῶμα ἀνθρώπου, οὗ τὰς κινήσεις καὶ τὴν διεύθυνσιν παρηκολούθησα μετὰ προσοχῆς. Καθ' ὅσον δ' ἐπλησίαζεν εἰς τὸν δίφρον μου κατὰ τοσοῦτον καὶ αἱ διαστάσεις τοῦ σώματος ἐκείνου ἐμεγεθύνοντο.

« Τίς εἶ, ἀνεφώνησε μετ' ἠχηρᾶς φωνῆς.

— Καὶ σὺ τίς εἶ; ἀπεκρίθη.

— Εἶμαι ὁ δασοφύλαξ.

Τῷ εἶπον καὶ ἐγὼ τὸ ὄνομά μου, καὶ παρευθεῖ; πραῦνθεῖς προσέθηκε.

— Ἄ! σεῖς εἰσθε! εἰξεύρω. Ἐπιστρέφετε εἰς τὸ κτήμά σας;

— Τοῦτο ἐπεθύμουν, ἀλλ' αὐτὸ τὸ κακόν, ἀδελφέ μου!

— Πραγματικῶς δὲν χωρατεύει. »

Ζωηρὰ ἀστραπὴ κατεφώτισε τὴν μορφήν τοῦ δεσμοφύλακος ἄνωθεν ἕως κάτω. Κεραυνοῦ δὲ κρότος ξηρὸς καὶ ραγδαῖος ἐπακολούθησε τὴν ἀστραπὴν, καὶ ἡ βροχὴ μετὰ διπλασίας ὀρμῆς κατεμάστιξε τὴν ἀτμόσφαιραν.

— Καὶ θὰ βαστάξῃ πολὺ, εἶπεν ὁ δασοφύλαξ.

— Τὶ νὰ γείνη λοιπὸν;

— Θέλετε νὰ σᾶς πάγω εἰς τὴν καλύβα μου; εἶπεν ἀποτόμως.

— Μετὰ χαρᾶς.

— Ἀναιβήτε λοιπὸν εἰς τὸ κάθισμά σας. »

Καὶ προχωρήσας πρὸς τὴν κεφαλὴν τοῦ ἵππου τὸν ἔλαβεν ἀπὸ τὸν χαλινὸν καὶ τὸν ἔσυρεν πλαγίως ἔξω τοῦ ἔλους, εἰς ὃ εἶχε προσκολληθῆ.

Καὶ ἐξεκινήσαμεν.

Ἐκρατούμην μετὰ δυσκολίας ἀπὸ τοῦ προσκεφαλαίου, ὅπερ δυσκόλως παρηκολούθει τοὺς δονισμοὺς καὶ τὰς ἀτάκτους κινήσεις τοῦ καθίσματος ὡς μονόξυλον ἀγρίων ἐν τῷ πελάγει. Κατεθλιβόμην βλέπων τὴν τάλαινάν μου Ἄρτεμιν ζυμάνουσαν τὸν πηλόν, βυθιζομένην ἐν τῷ βορβόρῳ, ἀναδυομένην καὶ μετ' ὀλίγα βήματα ἄλλιν βυθιζομένην, ἀλλὰ χωρὶς τὸ παράπαν νὰ μακρυνθῆ ἀπὸ τοῦ ρεύματος, οὕτως εἶπεῖν, τῆς ἀναπνοῆς μου καὶ ἀπὸ τοῦ ἤχου τῆς φωνῆς μου. Ὁ δὲ δασοφύλαξ προπορευόμενος ἔκυπτεν ὅτε μὲν δεξιὰ

ὅτε δὲ ἀριστερὰ καὶ ἐφαίνετο ὡς τι φάσμα.

Ὅτ' ἔω πως ἐβαδίσαμεν ἰκανὴν ὥραν· τέλος δὲ ὁ ὀδηγός μου σταθεὶς μοι εἶπε μετὰ μεγίστης ἀταραξίας:

— Ἐφθάσαμεν, κύριε.

Τριγμὸς ἠκούσθη καὶ ταυτοχρόνως ὕλακαὶ κυνῶν πολλαὶ καὶ παρατεταμέναι. Ὑψώσας τὴν κεφαλὴν, διέκρινα ὑπὸ τὴν λάμψιν ἀστραπῆς μικρὰν καλύβην ἐν τῷ μέσῳ μεγίστης αὐλῆς περιπεφραγμένης. Διὰ μικροῦ τινος παραθύρου ἐφαίνετο πρὸς τὸ βάθος ἀμυδρὸν φῶς. Ὁ δασοφύλαξ ὠδήγησε τὸν ἵππον πλησίον τῆς θύρας καὶ ἔκρουσε.

«Τώρα! τώρα!» ἀπεκρίθη φωνὴ παιδική, καὶ ἐν τῷ ἅμα δούπος γυμνῶν ποδῶν ἤλθεν εἰς τὰ ὠτά μου. Ἀνοίγεται ἡ θύρα καὶ κοράσιον δωδεκαετῆς μὲ τὸ ὑποκάμισον, ἐξωσμένον διὰ λωρίδος ὑφάσματος, ἐφάνη ἐπὶ τῆς φλιᾶς κρατοῦν φανάριον.

— Φέξε 'ς τὸν κύριον, εἶπεν ὁ ὀδηγός μου, καὶ ἐγώ, προσέθηκε, 'πὰ' νὰ βάλω μέσα τὸ ζῶο καὶ τὸ καροτσάκι»

Ἡ κόρη μ' ἐκύτταξε καὶ εἰσῆλθε φέγγουσα. Ἐγὼ δὲ τὴν ἠκολούθησα.

Ἡ καλύβη τοῦ δασοφύλακος ἦτο ὅλη ὅλη ἐν δωμάτιον καπιεστόν, χαμηλόν, γυμνόν. Ἐπὶ ξυλίνου καθίσματος ἔκειτο ὄπλον μονόκανον, ἐν τιμωγῆν ἔκειτο σωρὸς βρακίων καὶ παρὰ τὴν ἐστίαν δύο μέγιστα ἀγγεῖα πῆλινα. Ἐπὶ δὲ τοῦ τραπέζιου ἕστατο σιδηροῦν στέλεχος φέρον *λουταχίτην*, τεμάχιον πίτυος, μελαγχολικῶς καίουσαν καὶ ἐτοιμόσβεστον. Ἀκριβῶς δὲ ἐν τῷ μέσῳ τῆς καλύβης ἐκρέματο ἀπὸ τοῦ ἄκρου μακροῦ πασσάλου μικρὰ κοιτίς κρεμαστή, ἧς τὸ ἕτερον ἄκρον ἦτο προσηλωμένον ἐπὶ τοῦ τοίχου καὶ ἐπὶ τῶν δοκῶν.

Ἡ κόρη ἔσβεσε τὸ φανάριον καὶ ἐκάθησεν ἐπὶ σκαμνίου, διὰ τῆς μιᾶς μὲν χειρὸς ἀνακινούσα τὴν κοιτίδα, διὰ δὲ τῆς ἐτέρας ἀντικαθιστῶσα τὴν καεῖσαν ἤδη *λουταχίτην*. Ἐγὼ δὲ ἐβλεπον πάντα ταῦτα μετὰ καρδίας τεθλιμμένης. «Ὅχι, δὲν εἶν' εὐάρεστον νὰ εἰσέλθης νύκτα εἰς τὴν καλύβην ῥώσσου χωρικοῦ. Τὸ ἐν τῇ κοιτίδι βρέφος ἀνέπνεε ταχέως καὶ ἐπιπόνως.

— Μόνη σου εἰς' ἐδῶ; ἠρώτησα τὴν κόρην.

— Μόνη, ἀπεκρίθη μόλις ἀνοίγουσα τὸ στόμα.

— Εἶσαι κόρη τοῦ δασοφύλακος;

— Κόρη του, μάλιστα,» ἐψιθύρισε.

Ἡ θύρα ἔτριξε καὶ εἰσῆλθεν ὁ δασοφύλαξ κύψας. Ἀνήγειρε τὸ φανάριον ὅπερ ἡ κόρη εἶχεν ἀφήσῃ κατὰ γῆς, καὶ ἀνάψας πυρεῖον εἶπε:

— Σεῖς δὲν εἴσθε βέβαια συνειθισμένους μ' αὐτὸ τὸ φῶς».

Καὶ ἔσεισε τοὺς βοστρυχοὺς τῆς κόμης του.

Παρετήρησα τὸν φιλοξενούντά με. Σπανίως μοι συνέβη νὰ ἴδω τοιοῦτον γίγαντα. Σῶμα πελώριον, ὦμους καὶ στήθος πλατύτατα ἀνάλογα

πρὸς τὸ ὕψος του. Ὑπὸ τὸ *μπαλαμμένον* ὑποκάμισόν του ἐξεῖχον οἱ ἰσχυροὶ αὐτοῦ μυῶνες, ἡ μέλαινα δὲ καὶ κυματιζομένη μακρὰ γενεὶὰς ἐκάλυπτε τὸ ἡμισυ τοῦ προσώπου του. Οἱ χαρακτῆρες τοῦ ἦσαν ἀρρενωποὶ καὶ αὐτῆτροὶ διὰ τῶν μακρῶν δὲ καὶ πυκνῶν βλεφαρίδων του διέλαμπον τὰ βλέμματα τῶν μικρῶν δικόρων ὀφθαλμῶν του. Σητρίζας δὲ τὰς χεῖρας ἐπὶ τῶν ἰσχιῶν ἐστάθη ἐνώπιόν μου.

Ἐγὼ δὲ τὸν νῆχαιρίστησα καὶ ἠρώτησα τὸ ὄνομά του.

— Τὸ ὄνομά μου εἶνε Θωμᾶς, ἀλλὰ μὲ λένε καὶ ἀγριάνθρωπο:

— Ἄ! σὺ εἶσαι ὁ Ἀγριάνθρωπος!

Καὶ τὸν παρετήρησα μετὰ διπλάσιας περιεργίας. Πολλάκις ἤκουσα παρὰ πολλῶν πολλὰς διηγήσεις περὶ τοῦ δασοφύλακος τούτου, ὃν οἱ χωρικοὶ ἐφοβοῦντο ὡς ὀργὴν Θεοῦ. Κατὰ τὸ λέγειν αὐτῶν δὲν ὑπῆρχεν ἄνθρωπος δραστηριώτερος αὐτοῦ, οὐδὲ τὸ ἐλάχιστον δεμάτιον ξύλων ἠδύνατο νὰ λάβῃ τις ἐκ τοῦ δάσους, χωρὶς νὰ τὸ νοήσῃ, καθ' οἷαν δῆποτε ὥραν καὶ οἷα δῆποτε καὶ ἂν ἦτο ἡ κατάστασις τῆς ἀτμοσφαιρας ἐπέπιπτεν ὡς χάλαζα ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου. Ἦτο δὲ τῶν ἀδυνάτων νὰ ἐπιχειρήσῃ τις νὰ τὸν διαφθείρῃ διὰ δώρων ἢ νὰ τὸν ἀπατήσῃ. Οὔτε οἶνος οὔτε χρήματα, οὔτε δεήσεις, οὔτε πανουργίαι, οὔτε οὐδὲν ἄλλο εἶχε τοσαύτην δύναμιν, ὥστε νὰ τὸν μαλαξῇ. Πολλάκις τῷ ἔστησαν παγίδας εἰς ἃς πάντως θὰ συνελαμβάνετο πᾶς ἄλλος, πλὴν αὐτοῦ· ἐγίνωσκε ταῦτα πάντα καὶ ἐγέλα μετὰ περιφρονήσεως. Ταῦτα καὶ παραπλήσια διηγοῦντο περὶ αὐτοῦ.

— «Σὺ λοιπὸν εἶσαι ὁ ὀνομαζόμενος Ἀγριάνθρωπος! ἐπανέλαβον. Αἶ, ἀδελφέ μου, ἤκουσα νὰ γίνεται λόγος πολὺς περὶ σοῦ. Λέγουσιν ὅτι δὲν ἔχεις 'ταίρι ὅταν κατατρέχῃς τοὺς δυστυχεῖς.

— Τὸ χρεῖός μου κάμνω, ἀπεκρίθη σοβαρῶς. Θέλω νὰ βγαζῶ τιμημένα τὸ ψωμί τοῦ μου διενεὶ ὁ ἀφέντης μου.»

Καὶ ἐξῆγαγεν ἐκ τῆς ζώνης του μικρὸν πέλεκυν ἄριστα ἠκονημένον, ἐκάθησε κατὰ γῆς καὶ ἤρχισε νὰ πελεκᾷ *λουταχίτας*.

— «Καὶ δὲν ἔχεις γυναῖκα; τὸν ἠρώτησα.

— Ὅχι, ἀπεκρίθη καὶ ἐξηκολούθησε τὴν ἐργασίαν του μετὰ πλείονος ζέσεως.

— Ἀπέθανε;

— Ὅχι. . . . ναι, σὰ θέλετε, 'πέθανε.»

Καὶ ἐγὼ μὲν εἰσιώπησα, ἐκεῖνος δὲ ὑψώσας τοὺς ὀφθαλμούς καὶ παρετήρησας με, προσέθηκε μετὰ μειδιήματος μεστοῦ χολῆς: «Ἐφυγε μὲ ἕναν ὁ ὁποῖος ἦτον περαστικὸς ἀπὸ ἐδῶ.»

Τὸ μωρὸν ἀφυπνισθὲν ἐκραυγάζεν ἡ δὲ κορασιὸς ἧτις αὐτομάτως πως ἐκρυσπεν ἐξ ἐντροπῆς τὸ πρόσωπον διὰ τῶν χειρῶν, ἀνορθωθείσα βεβιαῶς παρετήρησεν ἐν τῇ κοιτίδι.

— 'Εί εἶπεν ἀποτεινόμενος πρὸς τὴν κέρην του, 'ἄρτ' αὐτὸ καὶ δός του.»

Καὶ τῇ ἔδωκε θήλαστρον πλήρες γάλακτος.

— Ποῦ λέτε. . μ' ἄφησ' ἐμένα. . . ἔς τὴν ὄργῃ τοῦ Θεοῦ. . . ἀλλὰ νὰ ἀφήσῃ καὶ αὐτὸ τὸ μωρό! ὑπέλαβε μετὰ φωνῆς βαθείας καὶ δεικνύων τὴν κοιτίδα. Προχωρήσας δὲ μέχρι τῆς θύρας, ἐπανῆλθε πάλιν καὶ μοι εἶπε:

— «'Αχ! κύριε, δὲν τρώτε μ' εὐχαρίστησι τὸ ψωμί μας, καὶ ἔτυχε, καθὼς πάντοτε δά, νὰ μὴ ἔχωμε τίποτ' ἄλλο παρὰ ψωμί.

— Δὲν πεινῶ.

— Ἐζυμώσαμε τώρα καὶ πέντε ἡμέρες ψωμί ἔχομεν, ἄλλο τίποτα δὲν ἔχω νὰ σὰς δώσω. Νὰ ἀνάψω τὸ σαμαθᾶρι, τί βγαίνει; σοαί δὲν ἔχει. Ἄλήθεια, πᾶ' νὰ δῶ τί κάν' ἡ φοράδα.»

Καὶ ἐξεληθὼν ἔκλεισε τὴν θύραν.

Ἐρριφα πάλιν τὰ βλέμματά μου περὶ ἐμαυτόν, καὶ ἡ καλύβη μ' ἐφάνη ἔτι σκυθρωποτέρα ἢ πότερον. Ὁσμὴ πικρὰ καπνοῦ ἐκράτει τὴν ἀναπρὸν μου ἐν τῷ λάρυγγι. Ἡ κορασίς ἴστατο ἀκί-^νητος κάτω νεύουσα καὶ ἐκ διαλειμμάτων ἐκίνει τὴν κοιτίδα ἐπαναφέρουσα αἰδημόνως πρὸς τοὺς ὤμους τῆς τὸ βαθυδὸν καταπίπτων ὑποκάμισόν τῆς, οἱ δὲ γυμνοὶ πόδες τῆς ἐκρέμαντο ἀκίνητοι.

— «Πῶς σε λέγουν; τὴν ἠρώτησα.

— Οὐλίτα, ἀπεκρίθη ταπεινοῦσα ἔτι μᾶλλον τὸ περιλυπον πρόσωπόν τῆς.

Ὁ δασοφύλαξ εἰσῆλθε καὶ ἐκάθησε. Μετὰ στιγμήν δὲ σιγὴν εἶπε:

— Ἡ ἀνεμοταραχὴ ἔπесε· ἂν θέλετε ἔρχομαι μαζί σας ὡς τὴν ἄκρη τοῦ δάσους.»

Ἠγέρθη. Ὁ δὲ δασοφύλαξ ἔλαβε τὸ ὄπλον του καὶ παρεθίρει τὸ καψύλιον.

«Διατὶ τὸ ὄπλον; τὸν ἠρώτησα.

— Ἐκεῖ πέρα κατὰ τὸ ρέμμα, καὶ ἔδειξε διὰ τῆς χειρὸς τὸ μέρος, κόβουν ξύλα, εἶπεν ἀποκρινόμενος μᾶλλον εἰς τὸ αὐστηρόν μου βλέμμα ἢ εἰς τὴν ἐρώτησίν μου.

— Καὶ ἄπ' ἐδῶ τ' ἀκούεις!

— Ἀπὸ τὴν αὐλὴ ἀκούω μακρύτερα.

Ἐξήλθομεν ὁμοῦ. Ἡ βροχὴ εἶχε σταθῆ. Μακρὰν δὲ ἐφαίνοντο παμμεγέθη σύννεφα συνωθούμενα, ἐκ διαλειμμάτων ἤστραπτεν ἄλλ' ὑπεράνω ἡμῶν ὁ οὐρανὸς ἦτο βαθὺς κυκνοῦς, καὶ τινες ἀστέρες διεφαίνοντο διὰ τῶν ἀπερχομένων ὁμβροφόρων νεφελῶν. Ἐν τῷ μεταξύ αἱ περιφέρειαι τῶν καταθεβρεγμένων καὶ ὑπὸ τοῦ ἀνέμου σειομένων δένδρων ἐφαίνοντο ἤδη ἀποτυπούμεναι ἐν τῇ σκιᾷ. Ὁ δασοφύλαξ ἐξέβαλε τὸν κοῦκκόν του καὶ ἔκυψε πρὸς τὴν γῆν.

— «Νά, νά, εἶπεν ἐκτεινών τὴν χεῖρα πρὸς δυσμάς. Κυττάξτετε ἔς τὴ ζωὴ σας τί νύκτα ἐδί-
ἄλεξαν!»

Ἐγὼ οὐδὲν ἄλλο ἤκουσα ἢ τὸν τριγμὸν τῶν φύλλων τῶν πέριξ δένδρων.

— Καλά! καλά! προσέθηκε καὶ ἐπορεύθη νὰ φέρῃ τὸν ἵππον καὶ τὸν δίφρον μου. Ἐγὼ σὰς φτείνανω.

— Ἄφες τὸ ἄλογό μου, ἀκούεις; θέλω νὰ ἔλθω καὶ ἐγὼ μαζί σου εἰς τὸ ρεῦμα, θὰ μοῦ τὸ ἐπιτρέψης.

— Καλά, ἀπεκρίθη παραιτῶν τοὺς χαλινοὺς τοῦ ἵππου. Ἔτσι δὰ θὰ κάνωμε μιὰ μὲ τὸ χέρι μας καὶ θὰ τοὺς συλλάβωμε. Καὶ σὺν γυρίσωμε ἔρχομαι καὶ ἐγὼ ἔπειτα μαζί σας. Πᾶμε.»

Καὶ ἐξεκινήσαμεν. Ἐκεῖνος ἐβάδιζε ταχέως, ἐγὼ δὲ καιτοὶ οὐχὶ τὸσον ὠκύπους τὸν παρηκολούθουν ἀξιόλογα. Δὲν ἠδυνάμην δὲ νὰ νοήσω πῶς ἠδύνατο νὰ κατευθύνεται μετὰ τσαύτης ἀσφαλείας καὶ βεβαιότητος. Ἐνίστοε ἴστατο ἵνα κάλλιον βεβαιωθῇ ποῦ ἀκριβῶς ἔκοπτεν ὁ πέλεκυς.

— «Ἀκοῦτε, ἀκοῦτε! ἄ! νὰ τώρα δὰ ἀκούσατε;

— Μὰ ποῦ;» ἀπεκρινόμενη ἐγώ.

Ἐκεῖνος δὲ ὑψῶν τοὺς ὤμους δὲν ἀπεκρίνετο.

Κατέβημεν εἰς χαράδραν τινὰ, ὅπου μ' ἐφάνη ὅτι ὁ ἄνεμος ἦτο ἐλαφρότερος, καὶ τότε ἤκουσα τακτικά κτυπήματα, καὶ τὰ δεικνύοντα καθαρά. Ὁ δασοφύλαξ μὲ παρετήρησε καὶ ἔσεισε τὴν κεφαλὴν χωρὶς νὰ εἶπῃ λέξιν. Ἐξηκολουθήσαμεν δὲ τὴν πορείαν ἀνὰ μέσου περιδίων καὶ καθύγρων σκολύμων. . . . κρότος παρατεταμένος καὶ ὑπόκωφος ἀντήχησε. . . .

— «Ἐπесε τὸ δένδρον», εἶπεν ὁ δασοφύλαξ

Ἐν τούτοις ὁ οὐρανὸς κατὰ μικρὸν ἐκαθαρίζετο, ἀλλ' ἐν τῷ δάσει δὲν ἠδύνασο νὰ διακρίνης τρία βήματα μακρὰν.

Τέλος ἐξήλθομεν τῆς χαράδρας.

«Σταθῆτ' ἐδῶ δά,» μοι εἶπε μετὰ φωνῆς βαθείας ὁ δασοφύλαξ. Καὶ κύψας καὶ κρατῶν ὑψηλὰ τὸ ὄπλον ἐξηφανίσθη διὰ μέσου τῶν θάμνων. Προσεπάθουν νὰ ἴκωσιν τι μετὰ πολλῆς προσοχῆς· ἀλλὰ δὲν μ' ἄρπινεν ὁ συνεχῆς τοῦ ἀνέμου θέρους. Ἦκουσα ὅμως πολὺ πλησίον μου μικρὰ καὶ ξηρὰ κτυπήματα τοῦ πελέκειος, ἀποκόπτοντος τὰ κλαδίκα τοῦ καταπεσόντος δένδρου· τροχοὶ ἀμαξίου ἔτριζαν, ἵππος ἐπταρμίσθη. . . .

«Ἄλτ! ἔς τὸν τόπο!» ἀντήχησεν ἀφῆνης κερκυνοβόλος φωνή. Ἄλλη δὲ τις φωνή, ἀλλὰ θρηνώδης, προσεπάθησε νὰ ἀποκριθῇ, αἱ δύο φωναὶ συνεχύθησαν, καὶ ἔρις δεινὴ συνήθη.

— «Βρὲ τί μωρολογᾷς, τρελοκούφθαλο, τί μωρολογᾷς! ἀνέκραξεν ὁ δασοφύλαξ, ποῦ θὰ μοῦ πᾶς;»

Ἐδραμον πρὸς τὸ μέρος ὅθεν ἤρχοντο αἱ κραυγαὶ προσκόπτων ἀνὰ πᾶν βῆμα καὶ μετὰ δυσκολίας ἐφθασα εἰς τὸ πεδῖον πῆς μάχης. Ἐπὶ τοῦ κατὰ γῆς κειμένου δένδρου ὁ δασοφύλαξ εἶχεν ἀνατρέψῃ τὸν δύσμοιρον χωρικόν, τὸν εἶχεν ὑποκάτω του καὶ διὰ τῆς ζώνης του τὸν ἔδενεν ὅπι-

σθάγκωνα. Ἐπειτα ἠγέρθη, ἀνήγειρε καὶ τὸν κλέπτην. Ἦτο δὲ οὗτος χωρικός κάθυγρος, βράκηνδυτος, ἔχων γενειάδα ῥυπαρὰν καὶ συμπεφυρμένην. Ἀθλιὸν καὶ ἐλεινὸν ἰππάριον ἴστατο πλησίον δύο τροχῶν καὶ μιᾶς σανίδος.

Ἰδὼν με ὁ δασοφύλαξ δὲν εἶπε τίποτε καὶ ὁ χωρικός δὲ εἰσώπα, ἀλλ' ἔσειε τὴν κεφαλὴν στενάζων.

— « Ἀπόλυσέ τον, εἶπον εἰς τὸ οὖς τοῦ δασοφύλακος, καὶ ἐγὼ τὸ πληρόν τοῦ δένδρον. »

Οὔτε φωνὴν οὔτε ἀκρόασιν.

Ἐλαβε μόνον διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς τὸν χαλινὸν τοῦ ἵππου, ἐν ᾧ διὰ τῆς δεξιᾶς ἐκράτει τὸν κλέπτην ἀπὸ τῆς ζώνης, καὶ :

« Ἐμπρός, κόρακα! εἶπε μετὰ τραχύτητος.

— Ἀμ' τὸ τσεκούρι! τὸ τσεκούρι! ἐτραύλισεν ὁ χωρικός.

— Καλὰ λές, γιατί νὰ τὸ ἀφήσωμε νὰ χαθῆ, » καὶ κύψας ἔλαβε τὸν πέλεκυν.

Ἐξεκινήσαμεν προπορευομένων τῶν δύο.

Ἀλλὰ καθ' ὁδὸν ἤρχισε πάλιν ἡ βροχή, ἥτις μετ' οὐ πολὺ ἔγεινε βραχθυτάτη, καὶ τιαυτή, ὥστε μετὰ πολλοῦ κόπου ἐφθάσαμεν εἰς τὴν καλύβην. Ὁ δασοφύλαξ ἀφῆκε τὸν ἵππον ἐν τῷ μέσῳ τῆς αὐλῆς ἀφ' οὗ ἔκλεισε τὴν θύραν. Ἐδεδεσεν ἔπειτα τοὺς κύνας, ἔφερε τὸν αἰχμάλωτον εἰς τὴν καλύβην, ἐχαλάρωσε τοὺς δεσμοὺς τῆς ζώνης του καὶ τὸν ἀπέθηκεν ἐν τινι γωνίᾳ. Ἡ κόρη, ἥτις εἶχεν ἀποκοιμηθῆ ἀφυπνισθεῖσα ἀνεκάθησε καὶ παρετήρησε περὶ αὐτὴν ἀναυδος καὶ ἐντρομος. Ἐκάθησα καὶ ἐγὼ.

« Μωρὲ βροχή καὶ κακὸ! εἶπεν ὁ δασοφύλαξ τώρα δὲν ἔχετε νὰ πᾶτε πουθενά. Δὲν τὸ κόβετε λιγάκι δίπλα νὰ ξεκουρασθῆτε ;

— Εὐχαριστῶ.

— Θὰ τὸν ἔκλεινα 'ς τὸ ἀχούρι, γιὰ νὰ μὴ τὸν ἔχετε ἐδῶ ἔμπροστά σας, εἶπε δεικνύων τὸν χωρικόν, ἀλλά...

— Ἄς τον, μὴ τὸν ἐγγίξεις. »

Ὁ χωρικός με παρετήρησε πλαγίως. Εἶχον δ' ἐγὼ ὑποσχεθῆ κατ' ἑμαυτὸν νὰ μετίλθω πᾶσαν μου προσπάθειαν πρὸς ἀπελευθέρωσιν τοῦ ὄτυχῆς ἴστατο ἀκίνητος. Ἰπὸ τὴν λάμπιν τοῦ φαναρίου διέκρινα τὸ ὠχρὸν καὶ κατεσκληρὸς πρόσωπόν του, τὸ ἀνήσυχον βλέμμα του, τὰ ἰσχνὰ του μέλη...

Ἡ κόρη ἐξῆπλώθη κατὰ γῆς παρὰ τοὺς πόδας ἀκριβῶς τοῦ χωρικοῦ, ὁ δασοφύλαξ ἐκάθησε πρὸ τοῦ τραπέζιου ἔχων τὸ πρόσωπον ἐντὸς τῶν χειρῶν του. Ἐν τινι γωνίᾳ ἔτριζε γρύλλος... ἡ βροχὴ κατεμάστιζε τὴν στέγην τῆς καλύβης, καὶ εἰσέδυν ἐνίοτε ἐκ τῶν κακῶς προσηρμοσμένων φύλλων τοῦ παραθύρου. Πάντες δὲ εἰσώπωμεν.

« Θωμᾶ Κούσιμιτσι, εἶπεν ὁ χωρικός διὰ φωνῆς ὑποκώφου καὶ ἀσθενοῦς, εἴ! Θωμᾶ Κούσιμιτσι.

— Τι;

— Ἄσε με νὰ παγαίνω (οὐδερμία ἀπόκρισις), ἄσε με νὰ πηγαίνω... ἡ πείνα, καταλαβαίνει, ἡ πείνα... ἄσε με νὰ παγαίνω!

— Ἀμ' σᾶς ξέρω ἐγὼ, ἀπεκρίθη βραχέως ὁ δασοφύλαξ. Ἄμα σᾶς ἀπολύσουν, ποῦ πᾶτε; 'ς τὴν κλεψιά, 'ς τὴν κλεψιά, δὲν μπορεῖτε νὰ κάνατε χωρὶς τὴν κλεψιά!

— Ἄσε με νὰ πηγαίνω, ἐπανελάμβανεν ὁ ἀγρότης. Ἐέρεις, ἄχ!... ὁ ἐπιστάτης... ἀφανισμένοι... χαμένοι... ἄχ! ἄχ! ἄσε με νὰ παγαίνω.

— Χαμένοι!... Ἔτσι εἶ; καὶ γι' αὐτὸ πρέπει νὰ κλέβητε;

— Ἄσε με νὰ παγαίνω, Θωμᾶ Κούσιμιτσι, μὴ μας ἀποτελειώνεις... ὁ... αὐτός σου... καταλαβαίνει, μᾶς γδέρνει... ἄχ! ἄχ!

Καὶ ὁ μὲν δασοφύλαξ ἀπέστρεψε τὸ πρόσωπον, ὁ δὲ χωρικός ἐφρικίαισε, συνεστράφη ὡς ὑπὸ δεινοῦ πυρετοῦ καταληθθεὶς, ἡ κεφαλὴ του εἰνείτο πρὸς τὰ ἄνω καὶ ἡ ἀναπνοή του ἦτο λίαν ἐστενοχωρημένη.

« Ἄσε με νὰ παγαίνω, ἐπανελάμβανε μετὰ βλακώδους ἀπελπισίας, ἄχ! γιὰ τὸ Θεό! ἄσε με... θὰ παρακαλέσω... τὴν πείνα, ἄχ! τὸ Θεό... καταλαβαίνεις... ἄχ! ἡ πείνα... νὰ πεθαινῆς τῆς πείνας. Νὰ σ' ἀμώσω τὸ Θεό, τὴν πείνα, φωνάζουν τὰ παιδιὰ... καταλαβαίνεις... τί εἶνε νὰ πεθαινῆς τῆς πείνας... ξέρω καὶ ἐγὼ πγιά... ἀλήθεια...

— Μὴν κλέβεις... μὴν πᾶ νὰ κλέψης, σοῦ τὸ εἶπαν ἑκατὸ χιλιάδες φορές.

— Τὸ ἀλογάκι, τὸ ἀλογάκι, ἐξηκολούθει ὁ χωρικός, μόνον αὐτὸ ἔχω, ἄχ! συλλογίσου, Θωμᾶ, ὦχ!... ἄσε με νὰ παγαίνω...

— Σοῦ λένε, ὄχι... δὲ γίνεται, καὶ ἐγὼ εἶμαι δούλος, καὶ θὰ δώσω λόγο, τὸ δένδρον εἶνε κομμένο, δὲν μποροῦμε νὰ σᾶς κακοσυνηθᾶμε.

— Ἄσε με, ἄσε με νὰ παγαίνω! Ἡ ἀνάγκη Θωμᾶ Κούσιμιτσι, ἡ ἀνάγκη, ἡ πείνα, ἄχ! καταλαβαίνεις... ἄσε με!..

— Μῶρ' σὲ ξέρω γι' αὐτὸ!

— Ἄχ! ἄσε με!

— Τι κουτὸς ποῦ κάθου καὶ σοῦ δίνω λόγο! Κάτσε αὐτοῦ ἡσυχὰ, ἀλλιῶς... ἄ! με ξέρεις... ἐγὼ δὲ σηκώνω πολλὰ πολλὰ. Δὲν ξεστραβώνεται νὰ ἰδῆς πῶς εἶν' ἐδῶ μέσα, ξένος ἀνθρώπος; »

Ὁ δῦσμοιρος ἐκλίνε τὴν κεφαλὴν ἐπὶ τοῦ στήθους. Ὁ δασοφύλαξ ἐχασμήθη, ἐσταύρωσε τοὺς βραχίονας ἐπὶ τῆς τραπέζης καὶ ἐπ' αὐτῶν ἐκλίνε τὴν κεφαλὴν του.

Καὶ ἡ βροχὴ ποῦ νὰ σταθῆ;

Αἴφνης ὁ χωρικός ἀνωρθώθη, οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐφλογίσθησαν καὶ τοῦ προσώπου του ἡ χροιά ἐνεψυχώθη.

— Νὰ λοιπόν, φᾶτέ μας! πνιχτέ μας! νὰ ἀνεκραύγασεν ἐξω φρενῶν. Νά! μπόγια! λυσσα-

σμένε! πιέ αίμα χριστιανικό, πιέ, έλα ντέ! έλα . . . ('Ο δασοφύλαξ ύψωσεν όλίγον τήν κεφαλήν) τί κάθεται; έλα. . . αντίχριστε, έλα. . . δέν άκούς;

— Μεθυσμένος είσαι και 'βρίζεις έτσι; είπεν έκπληκτος ό δασοφύλαξ, ή μπάς και σου 'στριψε;

— Μεθυσμένος! από 'κεινο ποϋ μ' έκέρασες. . . Μεθυσμένος. . . άχ! λυσσασμένη άχ! θηρίο άνήμερο! αίμοβόρε! . . .

— "Α! μά θέλεις νά σηκωθώ;

— "Ε, και τί με μέλει;. . . σάν πεθάνω θά μου 'πάρης τ'άλογό μου, δέν τó ξέρω τάχα; και χωρίς άλογο είμ' άνθρωπος χαμένος. Χτύπα με ντέ! σκότωσέ με! θά πεθάνω ποϋ θά πεθάνω, από πείνα, από ξύλα, τó ίδιο είνε. Κατά διαόλου όλοι τους: γυναίκα, παιδιά. . . έγώ. . . έγώ πρώτος. 'Αμ' και σύ, έσύ. . . άχ! ποϋ θά μου π'άς! και σύ από 'κει θά περάσης! . . .»

'Ο δασοφύλαξ ήγήρθη. 'Εγώ δέ τόν παρετήρουν μετά προσοχής.

— «Χτύπα ντέ! πνίξέ με, υπέλαβεν ό χωρικός μετά κραυγής δηλούσης τόν έσχατον κίνδυνον. Χτύπα! χτύπα, έλα, χτύπα!»

'Η κορασίς άνωρθώθη αίφνης και έστάθη ενώπιον τού δυστυχούς έξω φρενών.

— Σκασμός! άνεφώνησε διά φωνής φοβεράς ό δασοφύλαξ προχωρών δύο βήματα.

— "Ελα, έλα, Θωμά, νά σέ χαρώ, έφώνησα πρós τόν δασοφύλακα, απόλυσέ τον, μή τόν κτυπήσ, θά σωπάση.

— Δέ σωπαίνω έγώ! τί με μέλει και νά σκάσω;. . . "Αχ! θηρίο άνήμερο, άχ! λύκο λυσσασμένη. . . και θαρρεύεις τάχα πώς και σύ δέν θά σκάσης. . . Στάσου λιγάκι και βλέπομε. . . . Στάσου, στάσου! . . .»

'Ο δασοφύλαξ απέθηκε τās χείρας επί τών ώμων τού χωρικού βιαίως. . . ώρμησα έγώ εις βοήθειαν τού δυστυχούς.

— «'Σ τόν τόπο σου, κύριε, κάθησε» έκραύησεν ό δασοφύλαξ.

Περιφρονών έγώ τήν άπειλήν του προπαρεσκευάσα τούς μϋς μου. 'Αλλά μετά μεγίστης μου έκπλήξσεως τόν είδον διά μιās λύοντα τήν ζώνην τήν σφιγγουσαν τās χείρας τού χωρικού, και άφ' οϋ έχωσε τόν σκουφόν του μέχρι τών όφθαλμών του, ανοίγοντα τήν θύραν και από τού ώμου ώθουντα αυτόν έξω.

— «'Αμε 'ς τó διάβολο και σύ και τó άλογό σου, άνεφώνησε. 'Αλλά τέσσαρα τά μάτια σου νά μη ξαναπέσης άλλη μιὰ φορά 'ς τά χέρια μου.»

'Επανελθών δέ εις τó δωμάτιον έπορεύθη κατ' εύθειαν και παρετήρησε τά δύο τέκνα του.

«'Ε! Θωμά, τῷ είπον τέλος, ζεύρεις ότι μ' έκαμες νά θαυμάσω και νά χαρώ; Βλέπω ότι είσαι γενναίος άνθρωπος.

— "Ε! άς τάφήσωμ' αυτά, κύριε, είπε ψυχρῶς

πῶς. . . . μόνον τó νοϋ σας, νά μήν 'πῆτε τίποτε τίποτα. Τώρα τó καλλίτερο ποϋ θά κάνω είνε νά σ'ας συνοδεύσω. Ποϋ νά προσμένετε νά σταματήση ή βρογή!»

'Εντούτοις ήκούσθησαν τά βήματα τού 'ίππου και ό κρότος τών τροχῶν τού άμαξίου τού χωρικού και ό κρότος τῆς πύλης τῆς αϋλῆς κλεισθείσης.

«'Πάει!, μ' άν ξαναπέση 'ς τά χέρια μου!» έψιθύρισεν ό δασοφύλαξ.

Μετά ήμίσειαν ώραν ό Θωμάς μ' άπεχαιρέτιζεν κατά τó άκρον τού δάσους.

('Εκ τών τού 'Ρώσου Τουργένιεβ)

*

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΔΡΕΣΣΗΣ

Τό 'Ιωάννεον

Β'

Τό ιστορικόν μουσεϊον, ως τó όνομα αύτου δηλοϋ, περιλαμβάνει άντικείμενα συνδεόμενα πρós τήν νεωτέραν ιστορίαν—ιδία τού Σαξονικού βασιλείου. Τά δέ άντικείμενα ταϋτα άνάκεινται έκεί ή διότι αύτά καθ' έαυτά είνε άξια προσοχής ως δείγματα παλαιῶς τέχνης, ή διότι τήν έθνικήν ιστορίαν έκπροσωποϋσιν, ή διότι άπλῶς και μόνον άνῆκον εις πρόσωπα κατά τó μάλλον ή ήττον διάστημα.

Οϋτως ή *Αίθουσα τῆς εισόδου* περιλαμβάνει ιδία έπιπλοποιητικῆς ποιήλια και άληθῶς έξοχα προϊόντα. Τράπεζαι κυκλικαί έκ γιγαντιαίου κορμού κυπαρίσσου άποκοπεῖσαι και φιλοτεχνηθεῖσαι μετ' έξαιρέτως λεπτῆς τέχνης, ενάναγλύφους εικονίζουσαι σκηνῆς παντοειδείς τού άνθρωπίνου βίου, προσελκύουσιν εύθῆς τού έπισκέπτου τήν έκτίμησιν, ως έκ τῆς μελαψῆς αϋτῶν σιλιβηθῆδος μάλλον πρós όρειχαλκίνους άσπίδας ή πρós ξύλινα σκεϋή ανήκοντα εις Σαξονίδας βασιλίσσας και βασιλοπούλας έκ κέδρου τελειῶς έξειργασμένα και πεποικιλμένα διά ψηφιδωτῶν έκ παντοειδῶν όστράκων και πολυχρῶμων λίθων αποτελούντων ενόλωθελκτικά συμπλέγματα, πολυσύνθετα εις σύρτας και θήκας και μικρά έρμάρια, θά εκίνουν τόν φθόνον πάσης φιλαρέσκου δεσποινίδος τῆς σῆμερον. 'Ενώ άφ' έτέρου όμολογῶ ότι λιαν εύχαρίστως θά έγραφον τās γραμμάς ταύτας επί τού θαρυτίμου γραφείου, τού όμοιάζοντος φρούριον άργυρότευκτον, έφ' οϋ Αϋγουστος ό 'Ισχυρός τῆς Σαξονίας έγραφε τά έρωτικά αύτου γραμμάτια πρós τās θελκτικωτάτας τών ύπηκόων του.

'Ως γνωστόν ό ήγεμών οϋτος φέρει τó όνομα τού 'Ισχυροϋ διά τήν έξοχον ρώμην του. Εϋμάλακτα έγίνοντο υπό τούς χαλυβδίνους αύτου μϋς τά δύο